

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

ANAYASA HUKUKU - PRATİK ÇALIŞMA

II. Öğretim Öğrencileri

17 Aralık 2018

- Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi -

OLAY:2017 yılında yapılan anayasa değişikliği sonucunda Türkiye’de hükümet sistemi değişmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi adı verilen yeni sistem, 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi ve milletvekili genel seçimlerinin ardından yürürlüğe girerek uygulanmaya başlamıştır. Yapılan anayasa değişikliği ile Cumhurbaşkanlığı kararnameleri (CBK) de düzenlenmiştir. Anayasa’da yer aldığı şekliyle CBK’ne ilişkin bazı hükümler şöyledir:

Madde 104/9- *(Cumhurbaşkanı) Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenler.*

Madde 104/17- *Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.*

Madde 106/11-*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*

Madde 119/6- *Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.*

Madde 119/7- *Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.*

Madde 148/1- *Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün Anayasaya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.*

Sorular:

- 1- Yukarıda verilen Anayasa hükümlerini dikkate alarak olağan dönemde çıkarılan CBK’nin hukuki niteliğini açıklayınız.
- 2- İlgili Anayasa hükümleri dikkate alındığında CBK’nin normlar hiyerarşisindeki yeri hakkında ne söylenebilir? Kanunlarla CBK’leri bütün yönleriyle karşılaştırarak değerlendiriniz.
- 3- Olağan dönemde çıkarılan CBK’leri ile olağanüstü dönemde çıkarılan CBK’lar arasında hukuki nitelik, kapsam ve denetim bakımından fark var mıdır? İlgili Anayasa hükümlerini göz önünde bulundurarak değerlendiriniz.